

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

SIHTASUTUS OTEPÄÄ TERVISEKESKUS
juhataja@oteptervis.ee

16.07.2025 nr 5.1-3/18697-1

JÄRELEVALVE AKT

I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 1.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti: Sihtasutuses Otepää Tervisekeskus (registrikood 90001977) väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse (ÜHteenus) vastavust sotsiaalhoolekande seaduses (SHS) ja sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruses nr 36 "Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele" (määrus) sätestatud nõuetele ning majandustegevuse nõuete täitmist tulenevalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) § 30 lõikest 2.
- 1.3. Järelevalve teostamise koht:
 - 1.3.1. Tartu mnt 2, Otepää linn, Otepää vald, Valga maakond (1. tegevuskoht)
 - 1.3.2. Kastolatsi tee 25, Otepää linn, Otepää vald, Valga maakond (2. tegevuskoht)
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 02.06.2025.
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) üldosakonna järelevalve talituse peaspetsialistid Kadri Plato ja Tõnis Palgi (järelevalvemeeskonna juht).
- 1.6. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: paikvaatlus, dokumentide analüüs, vestlused töötajate ja juhatuse liikmega, teenusesaajate ja nende lähedastega, päringud majandustegevuse (MTR)- ja töötamise registris (TÖR) ning sotsiaalteenuste- ja -toetuste andmeregistris (STAR).
- 1.7. Järelevalvetoimingute juures osales Sihtasutuse Otepää Tervisekeskus juhatuse liige Krista Anton.

II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

SKA tuvastas, et SIHTASUTUS OTEPÄÄ TERVISEKESKUS ei ole täitnud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

2.1. MSÜS § 30 lõike 2 kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa väljaandjat (SKA) tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul. Juhatuse liikme edastatud teabe (hooldustöötajate nimekiri, aprilli-juuni tööajagraafikud) ja tegevusloale kantud andmete kontrollimise tulemusest nähtus, et tegevusloale kantud hooldustöötajate nimekiri ei vasta tegelikule olukorrale. Rikkumine on kõrvaldatud järelevalvemenetluse käigus.

Sihtasutus Otepää Tervisekeskus on rikkumise järelevalvemenetluse käigus kõrvaldanud. Sotsiaalkindlustusamet lõpetab järelevalvemenetluse.

III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

3.1. Majandustegevusnõuete täitmine

MSÜS § 30 lõike 2 kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa väljaandjat (SKA) tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul. See tähendab, et teenuseosutaja peab teavitama SKAd vahetu hooldusteenuse osutajate koosseisus toimunud muudatustest (hooldus- või abihooldustöötaja tööle asumine, töösuhte peatumine, töölt lahkumine). Hooldustöötajad ja abihooldustöötajad osutavad inimestele vahetult teenust, et tagada teenusesaajate turvalisus, heaolu ja õiguste kaitse. Seetõttu on oluline, et hooldus- ja abihooldustöötajad töötajad vastaksid SHSis sätestatud nõuetele ning nende vastavust on MTRist võimalik kontrollida (SHS § 153 punktid 1 ja 2).

MTR andmetel töötas seisuga 30.05.2025 Sihtasutuse Otepää Tervisekeskus kahes tegevuskohas kokku 22 vahetult ÜHteenust osutavat töötajat. Tegevusloa väljaandjat (SKA-d) on viimati teavitanud tegevusloa kontrolliesemega seotud muudatusest 20.03.2025, mil tegevusloale lisati abihooldustöötaja R.K. andmed. Järelevalvemenetluse käigus esitas juhataja töötajate nimekirja, millest nähtus, et kahes tegevuskohas töötab kokku 18 vahetult ÜHteenust osutavat isikut. Juhatajalt saadud teabe kohaselt oli tegevusloale kantud õendusabiosakonnas töötavate hooldustöötaja andmed, kes vajaduse tekkides abistavad hooldusosakonna töötajaid. Tegevusloale ei olnud kantud T.A. andmed (VÕS leping sõlmitud 20.05.2025).

SKA seisukoht: Teenuseosutaja on 15.07.2025 seisuga rikkumise kõrvaldanud.

3.2. SHS § 20 lõiked 1 - 3 kohustavad teenuseosutajat tagama teenusesaajatele turvalise keskkonna ja toimetuleku, teenusesaajate majutamise ja toitlustamise ning abivajadusest lähtuvad hooldustoimingud ja muud toimetulekut toetavad toimingud, mis on määratud hooldusplaanis.

Sihtasutusele Otepää Tervisekeskus on väljastatud tegevusluba nr SÜH000015. ÜHteenust osutatakse kahes tegevuskohas:

1. Tartu mnt 2, Otepää linn, Otepää vald, Valga maakond
2. Kastolatsi tee 25, Otepää linn, Otepää vald, Valga maakond

Tartu mnt 2 tegevuskohas on lubatud ÜHteenust osutada kuni 38 inimesele. Paikvaatluse käigus tuvastati, et teenust osutatakse 37le inimesele. Tegevuskohta on majutatud ulatuslikuma hooldusvajadusega teenusesaajaid. Teenust osutatakse hoone kahel korrusel: esimesel korrusel on 8 ja teisel korrusel 30 voodikohta. Majas on lift. Teenusesaajad majutatakse ühe- kuni kolmekohalistesse tubadesse. Eraldi tubadesse on paigutatud ESBL bakterit kandvad teenusesaajad. Ruumid vastavad Terviseameti ja Päästeameti hinnangul sotsiaalteenuse

osutamiseks esitatavatele nõuetele. Paikvaatluse käigus tuvastati, et ruumid on palatisarnaselt sisustatud, puhtad ja õhtutatud. Teenusesaajate kasutuses on funktsionaalvoodid. Abi kutsumiseks on teenusesaajatel kasutada kutsunginupud.

Kastolatsi tee 25 tegevuskohas on ÜHteenuse osutamine lubatud kuni 24 inimesele. Paikvaatluse käigus tuvastati, et teenust osutatakse 22 teenusesaajale. Päästeamet on 01.04.2025 teinud Sihtasutusele Otepää Tervisekeskus ettekirjutuse viia Kastolatsi tee 25 hoone hiljemalt 31.12.2026 vastavusse tuleohutuse nõuetega (tuletõkkeseksioonide moodustamine). Hooldekodu hoone on kahekorruseline, lift puudub. Juhataja sõnul majutatakse hooldekodu hoones teenusesaajad, kellel on säilinud suutlikkus iseseisvalt liikuda. Majas puuduvad tingimused lamajate üldpesuks. Koridorid on kitsad ning see takistab pesuraamiga liikumist tubade ja hügieeniruumide vahel. Juhatajalt saadud teabe kohaselt kavandatakse uue hooldekodu hoone rajamist ning olemasolevasse hoonesse suuremaid investeeringuid ette näha ei ole. Hoones kutsunginuppude süsteem puudub.

Sihtasutuse Otepää Tervisekeskus üldhooldusteenuse osutamise tegevuskohade toitlustusteenuse, pesumajateenuse ning koristusteenuse tagamiseks on sõlmitud hankelepingud. Teenusesaajatele on tagatud toitlustamine kolmel korral päevas. Sihtasutuse kodukord ja kaebuste lahendamise kord on kättesaadavad tegevuskohtade stendidelt ja veebilehelt.

3.3. SHS § 20 lõike 4 alusel on sotsiaalkaitseminister kehtestanud täpsustatud nõuded väljaspool kodu osutatavale üldhooldusteenuse eesmärgile ja selle sisule, sealhulgas tegevustele, mis on vajalikud teenuse eesmärgi saavutamiseks (määrus nr 36).

Määruse nr 36 § 2 lõigete 1 - 4 alusel tuleb teenuseosutajal tagada hooldusteenuse saajale hooldustoimingud ning muud toetavad teenused, mis on määratud kindlaks teenusesaaja hooldusplaanis. Hooldustoimingud jagunevad isikuhooldustoiminguteks, terviseseisundiga seotud toiminguteks ning füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toiminguteks. Hooldustoimingute tegemisel tuleb teenuseosutajal tagada teenusesaajale privaatsus, tema tahte ja võimekuse arvestamine ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamine. Teenuseosutajal tuleb teenusesaaja lähedasele/kontaktisikule anda viivitamatult teavet, kui teenussaaja seisundis on olulisi muutusi ning võimaldada tutvuda hooldusplaaniga.

Hooldusplaanides on hooldustoimingud kirjeldatud vastavalt teenusesaaja individuaalsele hooldusvajadusele. Kodukorra kohaselt on kliendil õigus saada abi kõikides toimingutes, millistega ise hakkama ei saa kas tervise, teadmiste või jõuvaru puudumise tõttu. Paikvaatlusel küsitletud hooldustöötajad tõid asjakohaseid näiteid olukordadest, kus hooldustoimingute teostamisel arvestatakse teenusesaaja tahte ja võimekusega. Paikvaatluse käigus tuvastati, et Tartu mnt 2 tegevuskohas kasutatakse privaatsuse tagamiseks tubades sirmi ja/või vahekardinaid. Kastolatsi tee 25 tegevuskohas küsitletud hooldustöötaja märkis, et majas on sirmid olemas ning privaatsust nõudvate hooldustoimingute tegemisel neid ka kasutatakse.

SKA seisukoht: teenuseosutamine vastab määruse nr 36 § 2 lõigetes 1-4 sätestatule.

Määruse nr 36 § 2 lõikes 5 on loetletud isikuhooldustoimingud.

Ametijuhendi kohaselt kuulub hooldustöötajate ülesannete hulka teenusesaajate isikliku hügieeni ja kehapuhtuse jälgimine, nende juhendamine ning vajadusel abistamine igapäevastes toimingutes. Töötajad aitavad teenusesaajaid eritamisel, voodipesu ja isiklike riiete vahetamisel ning hoolitsevad vajadusel nende pesu eest. Samuti abistatakse söömisel, sealhulgas lamavaid teenusesaajaid voodis söötmisel (kolm toidukorda). Hooldustöötajad tegelevad ka toidukäitlemisega seotud tegevustega, sh toidu jagamine, nõude pesemine, köögipinna korrastamine ning suhtlus toitlustusteenuse pakkujaga toiduainete ja koguste täpsustamiseks. Hooldustoimingute kvaliteedi sisehindamist viib läbi hooldekodu juhataja. Juhataja sõnul pööratakse üha suuremat tähelepanu teenusesaajate regulaarse suuhügieeni tagamisele.

Tartu mnt 2 tegevuskohas toimub teenusesaajate üle keha pesemine üks kord nädalas (vajadusel sagedamini). Pesemise graafik on koostatud tubade kaupa. On positiivne, et teenusesaajate jaoks on kindel nädalapäev pesemiseks (E-P). Teenusesaajate pesemisega tegelevad kõik

hooldustöötajad vastavalt graafikule. Pesemise järgselt hooldustöötaja korrastab teenusesaaja küüned, vajadusel juuksed ja habeme; vahetatakse voodipesu. Kastolatsi tee 25 tegevuskohas toimub teenusesaajate üle keha pesemine tavapäraselt iga kümne päeva järel. Maikuu andmete põhjal ei ole see kõigi teenusesaajate puhul toimunud määruuses sätestatud sagedusega, s.o vähemalt üks kord nädalas.

Hooldekodu tagab vajadusel teenusesaajale transpordi ja Otepää linna piires on transport kliendile tasuta. Transpordikulud eriarstile sõiduks väljaspool Otepää linna lisanduvad teenuskoha kuutasule.

SKA seisukoht: Kastolatsi tee 25 tegevuskohas ei ole täidetud määruse nr 36 § 2 lõike 5 punktis 8 sätestatud nõue, mille kohaselt peab üle keha pesemine toimuma vähemalt üks kord nädalas.

Määruse nr 36 § 2 lõikes 6 on loetletud terviseseseisundiga seotud toimingud.

Hoolustöötajad abistavad teenusesaajaid liikumisel ning kehaasendi muutmisel, kasutades selleks ergonoomilisi töövõtteid ning juhendavad abivahendite kasutamisel. Töötajate ülesandeks on ka teenusesaajate füüsilise ja psüühilise turvalisuse tagamine. Vajadusel osutatakse esmaabi ning teostatakse lihtsamaid tervisenäitajaid jälgimise protseduure: vererõhu, kehatemperatuuri, pulsi ja hingamissageduse mõõtmine. Täidetakse oma pädevuse piires õe või arsti korraldusi. Ravimite manustamine toimub vastavalt raviskeemile või meditsiinilistele ettekirjutustele. Hooldustöös järgitakse kutse-eetika põhimõtteid ning tagatakse delikaatsete isikuandmete nõuetekohane käsitlemine. Hooldustöötajad lähtuvad SA Otepää Tervisekeskuse patsiendi kukkumise ennetamise ja ennetustöö dokumenteerimise juhendist ja voodihaigete klientide lamatiste vältimise juhendist. Paikvaatluse käigus küsitletud töötajad andsid terviseseseisundiga seotud isikuhooldustoimingute tegemise kohta asjatundlikke vastuseid.

SKA seisukoht: määruse nr 36 § 2 lõikes 6 sätestatud nõuded on täidetud.

Määruse nr 36 § 2 lõikes 7 on loetletud füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingud.

Teenusesaajate hooldusplaanides on fikseeritud füüsilise aktiivsusega seotud tegevused (nt jalutamine, abivahendiga liikumine, võimlemine). Vastavalt üldhooldekodu kodukorrale on kliendil õigus osaleda üritustel, tegevustes ja kasutada kõiki hooldekodus tegevusjuhendajate poolt pakutavaid vaba aja veetmise võimalusi. Paikvaatluse käigus ilmnes, et teenusesaajate vaba aja sisustamine ei ole süstemaatiliselt korraldatud. Tegevusjuhendaja ametikoht on täitmata ning hooldustöötajatel ei ole võimalust panustada teenusesaajate vaba aja sisustamisse oma põhitegevuste kõrvalt. Kastolatsi tee 25 tegevuskoha teenusesaajad sisustavad oma aega iseseisvalt (lugemine, televiisori vaatamine, jalutamine ja omavaheline suhtlus). Hooldekodu ümbruses on looduskauis keskkond ja head võimalused värskes õhus viibimiseks. Tartu mnt 2 tegevuskohas tegelevad teenusesaajad hooldustöötajate juhendamisel oma võimetele vastava füüsilise aktiivsuse säilitamisega tubases keskkonnas. Regulaarselt käib õues 1-2 teenusesaajat.

SKA seisukoht: määruse nr 36 § 2 lõikes 7 sätestatud tingimused on täidetud teenusesaajate füüsilise aktiivsuse toetamise osas.

3.4. SHS § 21 lõigetes 2 kuni 5 on sätestatud nõuded, millele peavad vastama teenuseosutaja koostatavad hooldusplaanid.

Hooldusplaanid koostatakse 30 päeva jooksul alates ÜHteenuse osutamisega alustamisest. Hooldusplaani koostamisel hinnatakse hooldusvajaduse kõrval tervishoiuteenuse vajadust (hinnangu annab õde). Kukkumiskriisi hindamisel kasutatakse Morse skaalat. Kontrollitud hooldusplaanides olid kajastatud isikuhooldustoimingud hügieeni, stabiilse terviseseseisundi ning võimekusele vastava aktiivsuse tagamise osas. Aktiveerivate tegevustena toodi välja peamiselt füüsilise aktiivsuse säilitamisele suunatud tegevusi (nt abivahendiga liikumine, võimlemine jne). Näidustatud juhtudel kavandatakse tegevusi, mis toetavad teenusesaaja psüühilist stabiilsust,

vajadusel kaasatakse selleks vaimse tervise õde. Hooldusplaanide igapäevaseks rakendamiseks kasutavad hooldustöötajad isikupõhiseid hooldustegevuste lehti.

SKA seisukoht: SHS § 21 lõigetes 2 kuni 5 sätestatud nõuded on täidetud.

3.5. SHS § 22 lõiked 1 kuni 4 sätestatavad teenuseosutaja kohustuse tagada ööpäevaringselt **personali olemasolu**, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis. Hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja, viimase tööd juhendab hooldustöötaja. SHS § 22 lõike 5 kohaselt ei tohi üldhooldusteenust vahetult osutada isik, kelle karistatus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada üldhooldusteenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara.

Tartu mnt 2 tegevuskoha tööajatabelist nähtub, et 25.04.2025 olid vahetuses ainult abihooldustöötajad. Hooldusosakonna töötajad vastutavad kuni 38 teenusesaaja eest. Tavaliselt on vahetuses kaks ööpäevaringset hooldajat. Juhatajalt saadud teabe kohaselt töötab esimesel korrusel ka õendusosakonna hooldustöötaja, kes saab vajadusel abistada. Päeval ajal on majas puhastusteenindaja.

Kastolatsi tee 25 tegevuskohas on tagatud vähemalt ühe ööpäevaringse hooldustöötaja kohalolu, kes vastutab kuni 24 teenusesaaja hooldustoimingute tegemine (02.06.2025 seisuta osutati ÜHteenust 22 kliendile). Päeval ajal viibib majas ka meditsiiniõde ning puhastusteenindaja. Tööajatabeli andmetel on alates 20.05.2025 tegevuskohas töötanud hooldustöötaja T.A., kelle andmed on tegevusloale kantud 15.07.2025 seisuga.

Vahetult ÜHteenust osutavate töötajate töötamist välistavate piirangute kontrollimiseks on tööandja teinud päringu karistusregistrisse 2025. aasta mais–juunis.

Teenuseosutajal tuleb leida võimalused hooldustöötajate arvu suurendamiseks hiljemalt 01.07.2026, et tagada määruse nr 36 §s 3 sätestatud nõuete täitmine. Nimetatud sätte kohaselt peab teenuseosutaja tagama, et ühes tegevuskohas töötab ööpäevaringselt üks hooldustöötaja kuni 36 teenusesaaja kohta ning lisaks vähemalt üks hooldustöötaja või abihooldustöötaja kuni 12 teenusesaaja kohta päeval ajal 12 järjestikust tundi. Järelevalvemenetluse läbiviimise ajal tuvastati, et Sihtasutuse Otepää Tervisekeskus tegevuskohtades ei ole see nõue täidetud.

SKA seisukoht: SHS § 22 lg 1-5 sätestatud nõuded on täidetud.

3.6. SHS § 22¹ lg 6 kohaselt avalikustab väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse osutaja teenuskoha maksumuse ja käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude maksumuse ühe teenusesaaja kohta.

Sihtasutuse Otepää Tervisekeskus veebilehel on avalikustanud teenuskoha maksumus. Tartu mnt 2 Otepää (hooldusosakond) tegevuskohas on ühe kalendrikuu maksumus 1390eurot, millest hoolduskulu 750eurot. Kastolatsi tee 25 Otepää (hooldekodu) tegevuskohas on ühe kalendrikuu teenuskoha maksumus 1280eurot, hoolduskulu 700eurot.

Rahandusministeeriumi koostatud hoolduskulu mudeli soovitusliku näidiskalkulaatori andmetel (2024 a) peaks hoolduspersonali kulu kujunema järgnevalt: Tartu mnt 2, Otepää tegevuskoht – 771 eurot (seisuga 15.07.2025 MTR-is 38 teenuskohta, 8 hooldustöötajat, 6 abihooldustöötajat); Kastolatsi tee 25, Otepää tegevuskoht – 570 eurot (seisuga 15.07.2025 MTR-is 24 teenuskohta, 6 hooldustöötajat)

SKA seisukoht: teenuseosutaja on täitnud SHS § 22¹ lg 6 sätestatud nõuded.

IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

4.1. Soovitame mitmekesistada teenusesaajatele pakutavaid tegevusi, et toetada nende kognitiivseid võimeid, sotsiaalset kaasatust ja igapäevast heaolu.

4.2. Soovitame Kastolatsi tee 25 tegevuskohas rakendada töökorraldust, mille kohaselt on igale teenusesaajale määratud kindel päev üle keha pesemiseks ning pesemine toimub määrukses sätestatud sagedusega – vähemalt üks kord nädalas. Juhul kui pesemine lükkub edasi teenusesaajast või teenuseosutajast tingitud põhjusel, tuleks see dokumenteerida taasesitataval kujul.

(allkirjastatud digitaalselt)
Tõnis Palgi
peaspetsialist (järelevalve)